

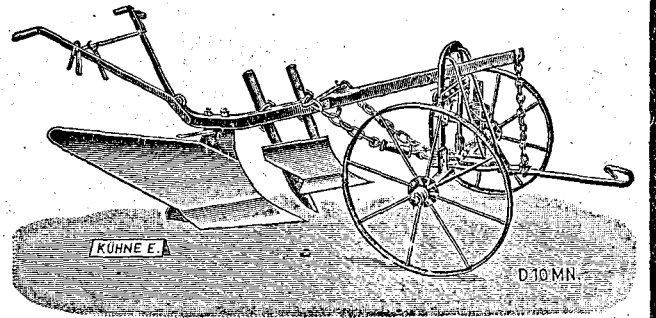
ERDÉLYI GAZDA

XLVII. ÉVFOLYAM.

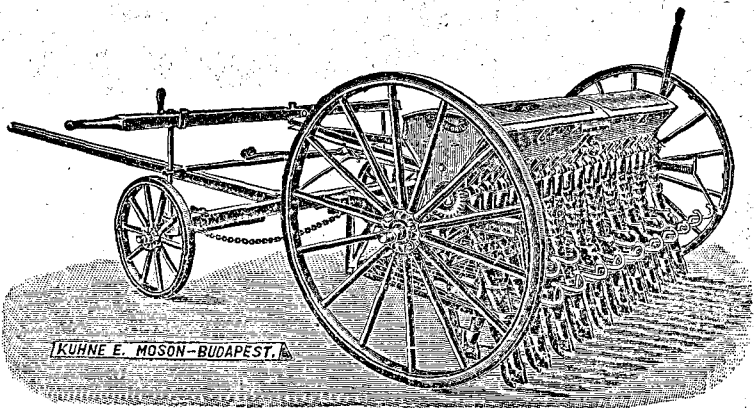
KOLOZSVÁR, 1915. ÁPRILIS 25.

17. SZÁM.

Egy- és többvasú acélekék, rét- és szántóföldhoronák, rugós-fogas porhanyítóeszközök, 6- és 8-vasú kultivátorok, Columbia kultivátorok, különféle lókapák, Hermann- és Rohr-féle kapálók, „MOSONI DRILL” és „VERA II” sorvetőgépek.
— Burgonyalyukgató- és takarógépek. —

3007

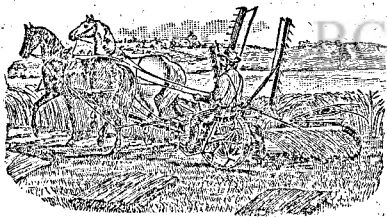

„KUHNE” mezőgazdasági gépgyár r.-t.
Mosonban.

Főraktár:

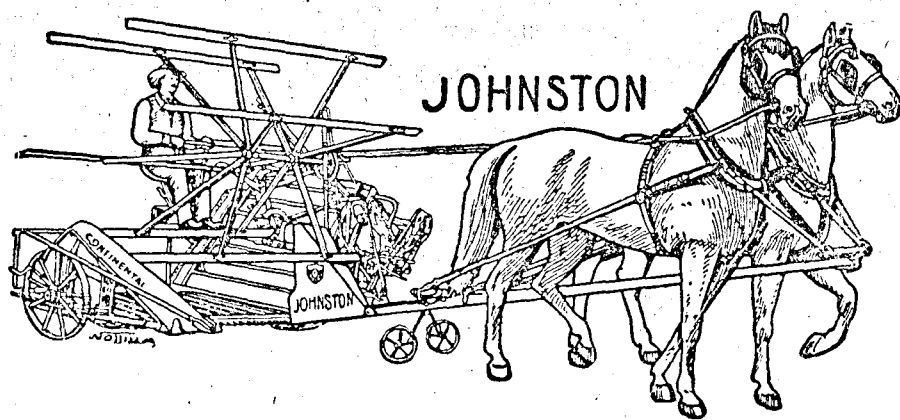
Budapest, VI., Vilmos-császár-ut 59.

Fiókraktárak: Debrecen, Kaposvár, Szabadka, Temesvár.

„Johnston”

eredeti amerikai aratógépek úgy szerkezet, mint jó anyag tekintetében a legtökéletesebbek.

3152

Az előrelátható nagy munkáshiány következtében ajánljuk „JOHNSTON” gyártmányu amerikai aratógépeink sürgős beszerzését, annál is inkább, mert a további behozatal Amerikából a jövő aratáshoz alig lesz lehetséges. — Felvilágosítással készséggel szolgál:

Bächer Rudolf — Melichar Ferencz

Magyarországi vezérképviselő: Szücs Zsigmond Budapest, VI., Teréz-körut 26. szám.

Patkánin

Név és védjegy
törvényes
szabadalom

patkányirtó szer

Reitter Oszkár nagybecskereki főkapitánynak teljesen biztos hatású találmánya (nem mérge) emberre és állatra cseppet sem veszélyes. 1 doboz ára 2 korona, mely elegendő körülbelül 120 patkány kiirtásához. Ismertető leírást, melyben le van írva, hogy különféle nagyságú gazdasághoz hány doboz szükséges a teljes kiirtáshoz — kérésre ingyen küld Reitter Oszkár főkapitány, Patkánin gyárának vezetősége Nagybecskereken.

Tökéletes biztos eredményről jótállás.

3173

Tökéletes biztos eredményről jótállás.

Özv. báró Bornemisza Andrásné grf. Teleki Polixina urnő ő mélt. Komlod—Oroszfáji gazdaságában az orosz faj tanyán üresedésben van a

tanyai tiszt állás,

mely azonnal betöltendő, csakis nős egyének pályázhatnak.

Szorgalmas, szerény igényű, erélyes, megbízható, józanéletű kell legyen, már hasonló alkalmazásban volt, gyakorlattal bíró előnyben részesül. A román nyelv tudása okvetlenül megkívánatik. A helyszínén értekezni a fizetés és feltételek felől

Engi Elek tisztartóval,

Komlod, u. p. Nagynyulas,
vasúti áll. Mezőszentmihály. 3187

A gazdaság minden ágában jártas, több évi gyakorlattal bíró

nős ispán

esetleg azonnali belépésre

állást keres.

Cím a kiadóba. 3188

Egy korosabb férfi, nőtlen, volt birtokbérelő, keres foglalkozást

gazdaságnál,

teljesen megbízható ember.

(x. x.)

Cím:

B. L. Honvéd-utca 134, Kolozsvárt.

KOLOZSVÁRI

TAKARÉKPÉNZTAR és HITELBANK Részvénytársaság

Kolozsvár, Mátyás király-tér 7. szám.

3006

□□□

Alapjai: 3 millió 347,000 korona.

Elfogad: takarékbetéteket legelőnyösebb kamatoztatás mellett

és azokat a moratórium korlátozó határozmányaitól eltekintve

bármikor azonnal visszafizeti,

miáltal módot óhajt nyújtani a közönségnek, hogy pénzfelteslegeit a háboru tartama alatt is biztos helyen elhelyezhesse.

Uj intézeti székházában külön e célra épített pánccétermében

tűz- és betörésmentes rekeszeket

és értékeket tartalmazó ládák részére

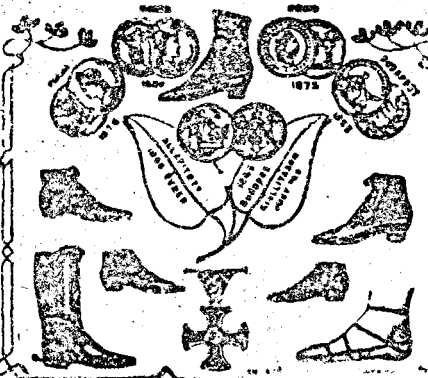
tresort tart a közönség rendelkezésére.

MATUTSEK JÓZSEF

KOLOZSVÁR, SZENTEGYHÁZ-UTCZA 3. SZ.

Fölhívja a n. é. közönség figyelmét előnyösen ismert, elsőrangú műhelyében a legjobb anyagból, legujabb divatszerint készült közkedveltségű **férfi és női cipőraktárára**

3008

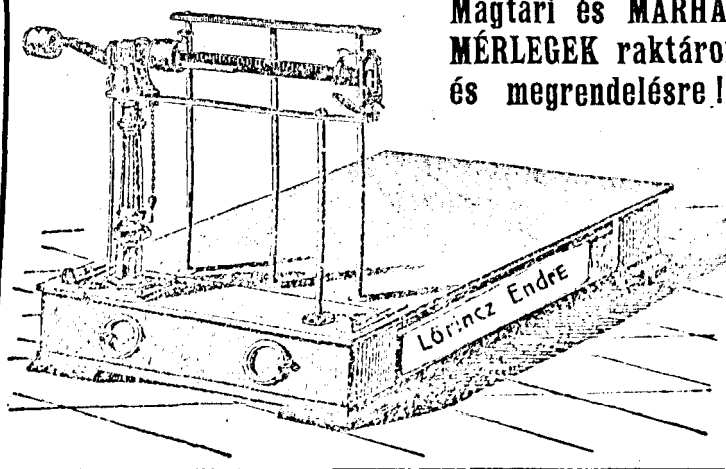
Megrendelés után készít amerikai és francia, vagy bármily tetszés szerinti faconu cipőket, a legkényesebb igényeknek is megfelelő kivitelben. — Vidéki megrendelések pontosan és gyors kivitelben mérték után, de legbiztosabban egy használt, a lábra találó cipő beküldésével eszközöltetnek. — Kiváló tisztelettel: Matutsek József.

PETREUS L. UTÓDA LŐRINCZ

KOLOZSVÁR,
HOSSZU-UTCA 26. SZ.

KITÜNTETETT OKLEVELES MÉRLEGKÉSZÍTŐ, ÉPÜLET- ÉS MŰLAKATOS, VAS- ÉS RÉZBUTORGYÁRTÓ.

3111

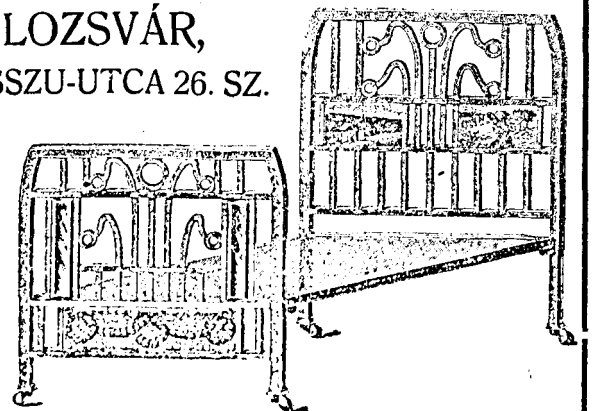

Magtári és MARHAMÉRLEGEK raktáron és megrendelésre!!

ELVÁLLAL:

Vas és fémből előállítható szakmájába vágó minden munkát. Kórházak, szállodák, gazdaságok, istállók, tehenészetek stb. fa, vagy fémbutorral való berendezését. Folyósó, lépcső és sirrások készítését. Gazdasági és kerti kerítéseket Kerti butorokat és sátrakat. Réz- és vaságycat és butorokat, stb.

MAGTÁRI ÉS MARHAMÉRLEGEI MINDEN MÁSNÁL JOBBAK ÉS OLCSÓBBAK

Költségvetéseket és rajzokat kívánatra díjtalanul
Pontos időre szállítás! Szolid és versenyképes árak!
Szakszerű tökéletes munka!

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK
ELŐFIZETÉSI ÁR: 1 ÉVRE 12 KORONA,
1/2 ÉVRE 6 KOR., EGY SZÁM 24 FILLÉR.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE
MEGJEBLENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCA 10. SZÁM.
◇ A LAP TELEFON SZÁMA: 158. ◇

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

Állattenyésztésünk a háboruban	121
Tájékoztató a peronospora elleni védekező-szerekről. <i>Istvánfi Gyula</i>	121
Az 1914. évi L. t.-c. 5-ik §-ában meghatározott személyes szolgálatok és egyéb szolgáltatások (közérő, fogatos járművek és szállításra alkalmas állatok) igénybevételének szabályai. <i>Csiszár</i>	122
Kormányintézkedések	123
Vegyes közlemények	124
Hirdetések.	

Állattenyésztésünk a háboruban.

Sok vármegyéből érkezik a panasz, hogy világhíres állattenyésztésünk a háboru alatt pusztulásnak indult. Nem elég, hogy az ország állatállományának jelentékeny részét a hadsereg táplálására kellett fordítani, az állatállomány csökkenését ezen kívül az is okozza, hogy az állam milliárdjait ma főleg a hadsereg szükségletének a fedezésére kell fordítani és így nem juthat megfelelő előirányzat arra, ami pedig az állattenyésztés védelmét, fejlesztését élő törvényekben biztosítja.

Az 1908. évi XLIII. t.-cikk ugyanis akként szól, hogy »az ország szarvasmarha-, sertés- és juhállományának szám- szerű gyarapítására a következő állami kedvezmények, illetve segélyek szolgálnak«:

1. a köztenyésztésre, vagyis közös használatra szolgáló apaállatok beszerzésének költségmentes állami közvetítése, 2. vételáruk egy évi kamatmentes előlegezése és annak különös méltánylást érdemlő esetekben legfeljebb 20%-kal való leszállítása.

Igy folyik ez a törvényben nyolc fő- és négy alponton keresztül, melyek mind az állattenyésztés védelmére, gyarapítására, minőségbeli javítására irányulnak és szolgálnak.

De fájdalom — most mindez a papiron van meg, mert a valóság az, hogy mióta kitört a háboru, az állam egy-egy községnek csak szórványosan közvetít apaállatot. Pedig erre az egyes község állattenyésztésének fentartása s különösen az állattenyésztés nivójának biztosítása okából, ma az ország minden községének fokozott mértékben szüksége volna, hogy pótoltságban a hiányok, melyeket egészen természetesen a háboru idézett elő az állattenyésztésben. A községek nincsenek abban a helyzetben, hogy saját megesáppant pénztáraikból a község ál-

latállományához megfelelő apaállatokat szerezzenek be, e nélkül pedig a nemzeti vagyon e tekintélyes része szomorú sorsnak nézhet elébe.

Soha, mióta állami feladatok közé sorolták az állattenyésztés védelmét, még kényszerítőbb alkalmak és köteleességek nem volt az államnak, hogy az állattenyésztéssel behatóbban foglalkozzék s védő, oltalmazó segítségét az erre utalt gazdaközönség támogatására kiterjessze.

Ha a világháborút az otthon kisegítő munkájával lehet megnyerni s erre sorompóba kell állítani az aggastyánokat, a gyermekeket, az asszonyokat, akkor eredményt ígérő az otthon munkája csak akkor lehet a mezőgazdaság terén, ha megadatnak az állattenyésztés nélkülözhetetlen feltételei, mert csak így lehet a legteljesebb bizonyossággal ellentállani az angolok kiéheztetési politikájának, amire a gondos előkészületek a gabonatermesztésre nézve teljes sikert ígérő módon meg is tettek.

Az állattartás biztosítására is történetek célszerű intézkedések, de az állatállomány mennyiségi és minőségi fentartására, annak gyarapítására eddig nem tettek meg azok az intézkedések, melyeknek már a késése is bajokat okozhat. Ha a gazdasági szervezetek ennél lényegtelenebb kérdésekben is eredménnyel fordulhattak a földművelésügyi miniszterhez, akinél mindig meghallgatást találtak, ebben a nagy kérdésben kérjék nyomatékkal a sürgős segítségét.

Tájékoztató a peronospora elleni védekező-szerekről.

Irta: *Istvánfi Gyula*, t. e. professor, a m. kir. Ampelologiai Intézet igazgatója.

II.

II. Kiporozásra való készítmények.

A Peronospora elleni védekezésben olyan kiporozásra szánt pornemű készítményeket, u. n. rézkénporokat is alkalmazunk, melyek kiizzított (kalcinált) rézgálicból, száraz porrá oltott mészből és kénlisztből vannak összeszítva.

Az ilyen porok a kén tartalom révén a liszt-harmat ellen is hatást fejtenek ki. A jól készített rézkénporokban a kén tartalom rendszerint 70% körül jár, a kihevített (kalcinált) rézgálic pedig megüti a 8—10%-ot, míg a porrá oltott mész 12—22%-ra rughat.

Ha a rézkénporok nincsenek az állástól összecsomósodva és kikészítésük az egynemű kiporozást lehetővé teszi, meg rézgálic tartalmuk megüti a mértéket, a kisegítő védekezésre sikeresen használhatók. De akadnak olyanok is,

melyekben a rézgálic tartalom csak 2—3% körül jár és teljesen hiányzik a közömbösítő mész-tartalom. Ezek igen gyengék s perzselni szoktak, a szőlőmivelésben nem használhatók.

Mindenképen rosszak pedig azok a rézkénporok, melyek rézgálic tartalma tökéletesen kihevítve nem volt (nem kalcinált) és azután akár durvaságánál, akár pedig nagy fajsúlyánál, vagy pedig a hibás összekeverésnél fogva, a kifúvás közben az elegyből kihull, mielőtt még a szőlőre juthatott volna, az ilyenek különben nem is tapadnak meg a lombzaton.

1. Dr. Aschenbrandt-féle rézkénpor. (M-MSz.)

Finom lisztállományu, egynemű sárga por. Ha nedves helyen tartatik, összecsomósodik, a levegőből szén-savat vesz fel és megzöldül. Kristályos rézszulfát tartalma 10%.

2. Adria rézkénpor. („Adria” technikai cikkek gyára.)

Sárgaszínű porelegy, mely kénlisztből, rézgálicból, oltott mészből meg zsirkőporból van összekeverve. Kristályos rézszulfát tartalma 8%.

3. Le Titan. („Adria” technikai cikkek gyára.)

Ugyanolyan alkatrészekből áll, mint az Adria rézkénpor, de kristályos rézszulfát tartalma 9%.

4. Ducancel-féle rézkénpor. (Pick H. és Társa, V., Akadémia-utca 16.)

Sötétvörös színű, kátrányszagú por, mely kénlisztből, porrá oltott mészből, rézgálicból, vashidráttól (gázgyári tisztítókból) és némi kátrányos anyagokból van összekeverve. Kristályos rézszulfát tartalma 12%.

5. Rézmészpor. (Kosztka László gyógyszerész, szőlőbirtokos Izsákon, Pestmegye.)

Száritott rézgálicból és porrá oltott mészből kevert porelegy. Kristályos rézszulfát tartalma 19%.

Ha esetleg a borba kerül, a savtartalom csökkenni fog.

*

Hangsúlyozni kívánjuk, hogy a kiporozásra szánt szereket kapcsolatban a permetezésekkel lehet a legjobban értékesíteni; a Peronospora ellen kizárólagosan csak porozás révén való védekezés nagyon drága, mert a porozásokat ebben az esetben igen gyakran kell megismételni.

Az említettekén kívül még fűszer-, anyag-, vaskereskedők, drogisták, továbbá szövetkezetek, bortermelő társulatok stb. is szoktak rézgálic tartalmu porozóanyagokat készíteni.

Nekünk az a tapasztalatunk, hogy a rézkénporoknak házilag való előállítására, a szükséges berendezések: hevítő rézüstök, szitáló- és kavargó gépek, valamint a szakbeli technikai vezetés hiányában, rendszeren nem sikerül kellő módon. A rézkénpor készítésével a szőlőgazdáknak — ha megfelelő berendezésük nincs —

A gazdasági és kerti **vetőmagvakat**

szerezzük be a

Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél

(Budapest, V. Alkotmány-utca 29. szám.)

Legnagyobb választék és legjutányosabb árban kapható: Divatos férfi ingek, alsónadrágok, gallérok, kézelők és finom angol és francia zsebkendők. Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, hálóingek és kabátok. Fiu- és leánykaféhnemű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristóf utódai

fehérnemű, vászon és szőnyeg nagyraktára
KOLOZSVÁRT, Deák Ferenc-utca 3. szám.

Telefonszám 567.

Mátrac, paplan, pokróc, valamint mindenféle ágyszakasz szerűen készítve, olcsó árban található. — Minden fajtájú és nagyságú szalon, ebédlő és futószőnyeg gyapju és csipkefüggönyök.

Amerikai önműködő ablak-rolletták egyedüli forrártára.

kár bajlódni, mert a hiányosan elkészített szerek a gyakorlat terén nem nyújtanak megfelelő sikert, dacára a rájuk fordított munkának és anyagnak. Az ilyes próbálgatások, különösen ma, a rézgálic pazarlásának tekinthetők.

Tekintettel arra, hogy az idén a körülményeknél fogva a rézgálic meg a rézgálicos készítmények nem lesznek oly bőségben rendelkezésre mint máskor, — kötelességünk arra figyelmeztetni szőlősgazdaközönségünket, hogy úgy a permetezés, mint a porozás körül a legnagyobb takarékosággal járjon el. Azt tartjuk, hogy háromszori permetezésre holdanként meg kellene elégedni 10 kilogramm rézgáliccal s a legfőbb törekvést a védekezéseknek kellő időben és leggondosabb módon való végrehajtására kell fordítanunk. Igyekezünk tehát nem a védekezőszerek mennyiségével, hanem inkább a munka minőségével, minden pazarlás, fecse-relés meggátlásával biztosítani a sikert.

III. Vasgálicos levek.

A vasgálic oldata pusztítja a Peronosporát, de hatásra korántsem hasonlítható össze a rézgáliccal; megjegyzendő azonban, hogy a savanyu oldata még igen higan is, megperzseli a szőlő zöld részeit, ezen gipsznek hozzákeverésével lehet némileg segíteni.

Használható a vasgálic közömbösítve is, így jobbadán csak fedőhatást fejt ki, ajánlatosabb mégis így alkalmazni.

A vasgálicos levekkel a permetezést minél gyakrabban meg kell ismételní és pedig lehetőleg úgy, hogy a leveleknek fonákja szintén kapjon permeteget.

A vasgálicos leveket csak szükségbeli pótléknak tekintjük és kiegészítő gyanánt használhatjuk, — de még ilyenkor is:

1. arra kell törekedni, hogy a legelső permetezés (mikor a szőlőhajtások araszosak), — meg a virágzás (kötés) utáni permetezés rézgáliccal hajtassék végre (lehetőleg úgy, hogy a fürtökre is jusson) — és csak

2. a többi permetezésekre lehet azután szükségből a vasgálicos leveket igénybe venni, megjegyzendő, hogy a fürtökre nem kell permetezni vasgálicos lével, mert ha a vasgálic a borba jut, fekete törést okozhat;

3. a fürtök megvédésére a rézkénpor mellett maradunk, ha pedig ez sem volna kapható, kénport használunk.

1. Savanyu vasgálicos lé.

A kereskedésbeli közönséges vasgálicból (zöld gálic) feloldunk 1/2 kilót 60 liter vízben; viszont 1 kiló gipsznek, meg 10 deka iszapolt krétapornak az elegyét jól elkeverjük 40 liter vízben, aztán a két levet összetöltjük.

Egyszerre csak annyi készítenőd, amennyit aznap fel lehet használni, a levet eltartani

nem lehet s fél százalékosnál erősebbet használni nem szabad.

2. Közömbösített vasgálicos lé.

A vasgálicból 2 és 1/2 kilót feloldunk 60 liter vízben s azután a maradék 40 liter vízben pedig 2 kiló szalonnás meszet (vagy akár 1 kiló porrá oltott meszet) oldva, a két levet folytonos keverés közben összetöltjük.

(Vége)

Az 1914. évi L. t.-c. 5-ik §-ában meghatározott személyes szolgálatok és egyéb szolgáltatások

(közérő, fogatos járművek és szállításra alkalmas állatok)

igénybe vételének szabályai.

1. A m. kir. földmívelésügyi miniszter úr 15706/1915. sz. rendeletével az alispánt hatalmazta föl arra, hogy a földmívelésügyi tárca ügykörét érintő munkálatok, nevezetesen közérő-élmezés biztosítása céljából szükséges közérő-ekü tavaszi és nyári mezőgazdasági munkák elvégzése végett a törvényhatósági gazdasági intéző bizottság meghallgatásával, ha ennek szüksége fölmerül, a törvényhatóság egész területére, vagy annak egyes részeire az 1914. évi L. t.-c. 5. §-ában meghatározott személyes szolgálatok és egyéb szolgáltatások (közérő, fogatos járművek és szállításra alkalmas állatok) igénybe vételét a törvényes feltételek fennforgása esetén és a törvényes korlátok között elrendelhesse.

A tavaszi és nyári mezőgazdasági munkák alatt a szántás, vetés, kapálás, kaszálás, aratás, hordás stb. értendők.

2. A személyes szolgálatok és egyéb szolgáltatásoknak valamely községben, valamely mezőgazdasági munkanemre elrendelése iránt a községi gazdasági bizottság a járási főszolgabíróhoz (r. t. városi polgármester az alispánhoz) előterjesztést tesz, megjelölve azt is, hogy milyen és mekkora kézi és igás erőre van szüksége és hogy ez az erő a községből fedezhető-e és illetve mely községek munkaerjét látná még szükségesnek a munkálatba bevonní. A főszolgabíró aztán ezek lehető figyelembe vételével teszi meg az alispánhoz a munka sürgősségéhez képest írásbeli, esetleg távirati uton az előterjesztését.

3. A 3219—1915. sz. alispáni rendelettel minden községben már összeíratott, hogy mennyi 18—50 év közötti férfi, asszony, fiu, leány munkaerő és hány birtokos kezén hány igás marha áll a községben rendelkezésre.

4. A személyes szolgálatok és egyéb szolgáltatások *tényleges* igénybe vételének csak akkor van helye, ha az elvégzendő közérő-ekü munka tervezetét és sorrendjét a községi gazdasági bizottság, vagy az előjáróság meghall-

gatása után a járási főszolgabíró (polgármester) jóváhagyta.

5. Akár egyenként, akár csoportokban történik az igénybevétel, az 1914. évi L. t.-c. 7. és 9. §-ára figyelmeztetéssel a személyes szolgálatra való felhívást és a közérő kirendelését úgy kell foganatosítani, mint ahogy eddig a közmunka teljesítésére való felhívás történt.

6. Az 1914. évi L. t.-c. 5-ik §-a a következőket mondja ki: Ha közérő-élmezési szempontból szükséges munka teljesítését másként, nevezetesen bér munkások alkalmazásával biztosítani nem lehet, a közigazgatási hatóság minden munkaképes egyént, aki 18-ik életévét meghaladta és 50-ik életévét még nem töltötte be, járásának, vagy a lakóhelyétől szolgáló városnak és a szomszédos járásoknak területén belől, nőket pedig csak lakóhelyükön, vagy a szomszédos községek területén személyes szolgálat teljesítésére kötelezhet, a fogatos járműveknek és a személy- vagy teherszállításra alkalmas állatoknak birtokosait pedig arra kötelezheti, hogy járműveiket és állataikat fuvarozásra (szállításra) a járásnak vagy városnak, a szomszédos járásoknak vagy városoknak területén belül átengedjék.

A személyes szolgálatokra a fiatalabb egyéneket az idősebbek előtt kell igénybe venni. Nők csak akkor, ha ezzel családfentartói, úgy erkölcsi mint gazdasági kötelességeiktől el nem vonatnak és egyáltalán csak olyan munkák elvégzésére alkalmazhatók, amelyekre rendes foglalkozásuknál fogva alkalmasak. A rendes foglalkozásra a lehetőségig férfiaknál is tekintettel kell lenni. Ha valamely felhasználatlan gazdasági munka elvégzése másként nem biztosítható, a közigazgatási hatóság azt is elrendelheti, hogy az ilyen munka közérővel végeztessék.

A szolgáltatások alól mentesek, akik az 1912. évi LXVIII. t.-c. alapján hadiszolgálatot teljesítenek. Az 1912. LXVIII. t.-c. 5. és 13. §-ában megállapított mentességek az 1914. évi L. t.-c. 5-ik §-ában elrendelt szolgáltatásokra is állanak.

Az 1912. évi LXVIII. t.-c. 5. §-a: A személyes szolgáltatások alól feltétlenül mentesek:

a) a szellemileg vagy testileg ezekre alkalmatlanok;

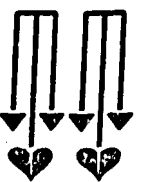
b) az állami és egyéb köztisztviselők, a községi előjárók, továbbá a véderőtörvény 57. §-ában felmentett egyének, valamint azok, kik oly állásokat töltenek be, melyek a népfelkélői szolgálat alóli felmentést az 1886. évi XX. t.-c. 2. §-a értelmében indokolják;

c) a lelkeszi szolgálatot teljesítők.

A tartózkodási községen kívül hosszasan tartó munkák és szolgálatok teljesítése alól mentesek:

1. önálló mezei gazdák, gyár- és ipartelepek birtokosai;

2. azok, kik különös tekintetben kivételt érdemlő családi viszonyaiknál fogva családtag-

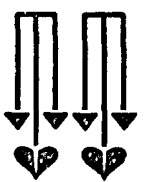

Igen fontos minden gazdának, hogy a legújabb szerkezetű **Kalmár rendszerű kukoricza**

morzsolót használja, mert ezzel a legtökéletesebb munkát gyorsan végezheti, nem törí a csutkát, nem hagy rajta

szemet, könnyű járatu és olcsó. **Kalmár Zs. és Társa** különleges

Kérjen árjegyzéket közvetlenül tisztító **gépgyár és vasöntöde, Hódmezővásárhely.** .....

jaik életfenntartásának veszélyeztetése nélkül nem maradhatnak távol.

13. §. A hadiszolgáltatások alól mentesek azok a járművek, lovak és teherhordó állatok, amelyek:

b) a közhivatalnokok szolgálatának teljesítésére feltétlenül szükségesek;

d) a posta szállításához feltétlenül szükségesek;

e) lelkipásztorok, orvosok és állatorvosok részére (kiknek hivatási körelete több községre terjed ki,) hivatásuk teljesítésére szükségesek, de legfeljebb egyfogatós jármű, vagy egy hátló;

f) állami ménesekhez, mén- és csikótelepekhez tartozók;

g) a magánménesekben tenyésztésre állandóan használt ménnek és kancák, a tenyésztésre alkalmasoknak nyilvántartott ménnek, a vemhes és szoptatós kancák négy hónapi szoptatás idejéig, versenylovak.

Azt sem szabad személyes szolgálatok, vagy egyéb szolgáltatások teljesítésére igénybe venni, aki akár a maga gazdaságában, akár más gazdaságában ugyanazon időben, a közéletbiztosítás céljából szükséges közérdekű és ugyanolyan fontos és sürgős gazdasági munkát *tényleg* végez, mint amilyen fontos és sürgős az a gazdasági munka, amelynek elvégzése céljából a személyes szolgálat és egyéb szolgáltatás elrendeltetett.

7. A személyes szolgálat és egyéb szolgáltatások igénybevételével csak olyan munka elvégzése rendelhető el, melyre nézve megállapítható, hogy azt a munkát az ingatlan tulajdonosa (bérelője), noha a *jó gazda gondosságával járt el*, tőle nem függő és általa el nem hárítható okokból *nem volt képes és nem is képes* másként elvégeztetni.

8. A személyes szolgálat és egyéb szolgáltatások felhasználása tekintetében úgy kell eljárni, hogy az elvégzendő munka tervszerűen mindazon helyeken, ahol a munka csak a személyes szolgálat és egyéb szolgáltatások igénybevételével végezhető el, a megfelelő sorrendben és arányosan végeztessék el.

9. A személyes szolgálat és egyéb szolgáltatások után járó térítéseket a m. kir. földmivelésügyi miniszter ur a pénzügyminiszter ural egyetértőleg a következőleg állapította meg:

a) Minden személyes szolgálat és szolgáltatás teljesítéséért napszám szerint, vagy szakmánszerint térítés címén 20%-al, (1/5-el) több díj illeti meg a személyes szolgálatot, avagy szolgáltatást teljesítőt, mint amennyi abban a községben ugyanolyan munkának napszám szerint vagy szakmánszerint számított díjazása a múlt esztendő folyamán hasonló évszakban átlagban volt. (Ha más községbeli szolgálat vagy szolgáltatás vétetik igénybe, azon község napszám-árai irányadók).

Azt, hogy egyes munkáknál a múlt esztendőben napszám vagy szakmánszerint mennyi volt az átlagos díjazás, a járási főszolgabírói (polgármester), a községi gazdasági bizottság, vagy a községi előjáróság által beszerzett adatok alapján állapítja meg.

b) A térítéseket készpénzben kell kifizetni. A kifizetést a községi előjáróság teljesítse, mely viszont, ha az előlegezésről a község másként nem intézkedett, kellő időben gondoskodni köteles arról, hogy azok, akik javára az igénybevétel történik, a szükséges összeget hozzá befizessék.

Azt, hogy melyik munkánál kell a térítést napszám szerint vagy szakmánszerint számítva a község előjáróságához befizetni és továbbá, hogy a térítés mely munkálatoknál jár napszám vagy általán szerint, végül, hogy a napszám szerint járó térítés milyen időközökben fizetendő ki s a szakmánszerint számított térítési díjakból az elvégzett munka arányában milyen időközökben kell előleget adni, a községi gazdasági intéző bizottság, vagy az előjáróság meghallgatásával a járási főszolgabíró, (polgármester) határozza meg.

10. Személyes szolgálatok és egyéb szol-

galtatások igénybevételénél úgy kell eljárni, hogy minden kézi- és ígás erő arányosan terheltessek meg.

11. A községi gazdasági bizottságok kötelesek hónapról-hónapra, jelenleg haladéktalanul megállapítani, hogy az elmúlt év ugyanazon hónapjában mekkorák voltak az illető községben a napszám, illetőleg munkabérek. Megállapítandó a napszám, illetve munkásnak adni szokott koszt (ételmezés) napi ellenértéke is, hogy mindenkor úgy a gazda, mint a munkás előtt ismeretes legyen, hogy ezen címen mennyi összeg vonható le a napszám-bérből. A községi gazdasági bizottságnak eziránt hozott határozatai a főszolgabíróhoz, (polgármesterhez) bemutatandók és csak annak jóváhagyása után bírnak érvénnyel. A jóváhagyott napszám-bérek, illetve az ételmezés pénzértéke a községben a legkiterjedtebb módon közzéteendő.

12. Figyelmeztetendők a hadsegélyezettek, hogyha a gazdasági munkákat nem önszántukból, hanem csak munkára kirendelés alapján teljesítik, hadsegélyök be lesz szüntetve.

13. Ha a személyes szolgálatok és egyéb szolgáltatások tekintetében nehézségek állnának elő, ez esetben a járási főszolgabíróhoz a községi gazdasági bizottságok által a legrövidebb uton azonnal jelentés teendő. Ez a jelentés kötelezettsége a községi előjáróságokat is terheli.

14. A közigazgatási hatóságok és községi előjáróságok az 1914. évi L. t.-c. 7. §-a értelmében vonakodás vagy mulasztás esetében az igénybevehető szolgáltatásokat kényszereszközök alkalmazásával is teljesíthetik és e végből a szükség esetében katonai karhatalmat is igénybe vehetnek.

A kötelezettségek felől ha vita, vagy panasz merül föl, a közigazgatási hatóságok határoznak, legfelsőbb fokozat a belügyminiszter dönt, még pedig a földmivelésügyi miniszterrel egyetértőleg. A felelősségnek halasztó hatálya nincsen.

A szolgáltatásokra és az azokból származó igényekre vonatkozó beadványok, jegyzőkönyvek, mellékletek és egyéb okmányok bélyeg- és illetékmentesek.

15. Aki a miniszteriumnak vagy a közigazgatási hatóságnak azok alapján kibocsájtott rendelkezését megszegi, kihágást követ el és 2 hónapig terjedhető elzárással és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

*

Ezen szabályok a község lakosságával ott, ahol a községi gazdasági bizottság, vagy a járási főszolgabíró szükségesnek látja, az esetben is megfelelő módon és mindenkor az illető fajta munka végzésének elérkezésekor megismertetendők, ha a személyes szolgálatok és egyéb szolgáltatások igénybevétele az illető községre még nem rendeltetett el s ahol a lakoságnak a munkák végzésére való készsége ezáltal is fokozható. Ahol mindennemű akadály nélkül, egymást *ingyen* segítve és kellő gyorsasággal végzik a munkákat, a szabályok ismertetése mellőzendő.

Kolozsvármegye alispánjától,

Kolozsvárt, 1915. április hó 10.

Alispán szabadságon:

Csiszár s. k.

vm. főjegyző.

KORMÁNYINTÉZKEDÉSEK.

A m. kir. földmivelésügyi miniszter 1915. április 16-án 19031 eln. VI—1. 1915. szám alatt kelt és valamennyi vármegye alispánjához és thjf. város polgármesteréhez (Sáros, Bereg, Ung és Zemplén megye kivételével) intézett rendelete.

Egyes birtokosoknak, akik legalább 200 hadifoglyot óhajtanak saját gazdaságukban alkalmazni, az illetékes főispán útján kell a kérvényt a honvédelmi miniszteriumhoz címezve a Hadfelügyeleti Bizottsághoz beadni.

Abból a célból, hogy a gazdasági munkák elvégzése a közép- és nagybirtokosok gazdaságaiban is a lehetőséghez képest biztosítottassék, — a hadifoglyoknak a nagyobb gazdaságok részére 200-as csoportokban leendő engedélyezésén kívül — a cs. és kir. hadügyminiszter ur a vele eziránt folytatott tárgyalások eredményeképp hozzájárult ahhoz, hogy a hadifoglyok községek (városok) részére is rendelkezésre bocsátassanak és ilyképen a község (város) szavatossága mellett a hadifoglyok oly gazdaságokban is alkalmazást nyerhessenek, ahol a gazdasági munkák elvégzésére csakis kisebb munkakerőre van szükség.

A hadifoglyoknak a községek (városok) által való igénybevételére vonatkozólag a következőkről értesitem Címet:

A községeknek (városoknak) a hadifoglyok igénybevétele, illetve kiutalása iránti kérvényei Címet útján úgy terjesztendők fel hozzám, hogy a kérvények minden hónap 5. 15. illetve 25-ig hozzám beérkezzenek.

A községnek (városnak) rendelkezésre bocsátható foglyok száma 30-nál kisebb nem lehet, oly kérvény tehát, amelyben a község (város) harmincnél kevesebb hadifoglyot kér, nem fog figyelembevételni.

Minden fogoly csapatot a létszám 10 százalékának megfelelő katonai felügyelő személyzet kíséri, tehát legalább egy altiszt és két közlegény. Ez a felügyelő személyzet csakis a katonai rend fenntartására hivatott, a megbízható őrzésről és különösen a szükséges éjjeli őrkéről a község tartozik gondoskodni.

A hadifoglyok a többi gazdasági munkástól és cselédttől elkülönítve szállásolandók el.

A rendelkezésre bocsátott hadifoglyokat gazdasági munka teljesítésére az egyes birtokosokhoz a község utalja ki: a kiutalásnak — amennyire a körülmények megengedik — lehetőleg úgy kell történnie, hogy az egész csapat a birtokosoknál egymásután végezze el a gazdasági munkákat, nem pedig csoportokra felosztva.

Noha a hadifoglyok rendelkezésre bocsátását, illetve a fogolytáborból való utnak indítását azok három heti orvosi megfigyelése előzi meg, a m. kir. belügyminiszter ural egyetértőleg elrendelem, hogy a hadifoglyok megérkezésük alkalmával hatósági orvos által megvizsgáltassanak és azok a gazdasági munka tartama alatt is állandó orvosi felügyelet céljából legalább két hetenként a hatósági orvos által megsejmeléttessenek.

Ezen állandó hatósági orvosi felügyelet folytán felmerülő költségek fedezésére azon munkaadók, akiknek a község a hadifoglyokat kiosztotta foglyonként és naponként 4 f-ig terjedő összeget tartoznak a község pénztárába hetenként befizetni. hadifoglyok megérkezési időpontja az elsőfoku közegészségügyi hatóságnak előzetesen bejelentendő.

A hadifoglyok alkalmazása tekintetében egyébként az idecsatolt jegyzékben megállapított feltételek az irányadók, a melyek szerint a község, a hadifoglyok igénybevételeért munkabér (napszám, zsold stb.) címen a hadvezetőségnek semmit sem tartozik fizetni. Különösen felhívom Címet figyelmét a feltételek 11-ik §-ára, amely szerint a cs. és kir. hadügyminiszterrel szemben a hadifoglyok alkalmazására vonatkozó feltételek betartását illetőleg abban az esetben is a község (város) felelős, ha a hadifoglyokat valamely gazdaságnak rendelkezésére bocsátotta.

Erre való tekintettel indokoltnak mutatkozik, hogy a község (város) a hadi-

foglyokat igénybevenni kívánó gazdákkal a hadifoglyok igénybevételét illetőleg már előzetesen megállapodják a munkaadók által elvállalható kötelezettségekre nézve és a hadifoglyok őrzésével, ezek és a felügyelő személyzet szállításával stb. felmerülő költségeknek aránylagos megtérítése tekintetében. Jelzem, hogy megeshetik az is, hogy a hadifoglyok nem a legközelebb eső fogolytáborból fognak küldetni, hanem távolabbról, ami a vasuti költségek szempontjából bir. jelentőséggel (lásd a feltételek 10. §-át).

Általában a feltételekről semmiféle eltérés nem engedtetik meg. A kérvényekben kifejezést kell adni annak, hogy a község (város) a csatolt jegyzékben felsorolt feltételeket ismeri, elfogadja és azokat magára nézve kötelezőnek elismeri, továbbá a kérvényhez mellékelni kell a községi előljáróság által aláírt feltételeket.

A hadügyminisztériumtól nyert értesítés szerint a fogolytáborok parancsnoksága részéről lehetőleg figyelembe fognak vétetni oly kérések, amelyek a hadifoglyok vallására, foglalkozására (mezőgazdasági, arató, szőlő-, erdőmunkások, tolmácsi) vonatkoznak. Nagyobb csapatokkal esetleg németül is tudó hadifoglyok, valamint szabó és cipész is fognak küldetni. A cs. és kir. hadügyminiszter ur arra is utasította a fogolytáborok parancsnokságait, hogy a mezőgazdasági munka teljesítésére lehetőleg megbízható, készséges és nyugodt foglyokat küldjenek. Elindításuk alkalmával a hadifoglyok ágyneműt, evőeszközt és aprólékos kéziszereteket is kapnak.

A megbetegedett hadifogoly gyógykezeléséről, — ha az katonai kórházba nem szállítható — a község (város) illetve munkaadó saját költségén tartozik gondoskodni.

Amidőn még miheztartás végett közlöm címmel, hogy hadifoglyok csakis oly vidékekre adatnak ki, ahol elhelyezésük semmiféle tekintetben nem lehet aggályos, — felhívom, hogy a hadifoglyoknak a községek által való igénybevételére vonatkozó módosatairól a községeket és ezek útján az érdekelt gazdaközöniséget megfelelő módon értesitse és a netán hadifoglyok igénybevételére nézve beérkező kérvényeket, amelyek a fent megjelölt összes követelményeknek megfelelnek, — hozzám összegyűjtve, minden hó 5, 15, illetve 25-ig terjessze fel.

Egyidejűleg utasítom Cimet arra is, hogy a csatolt feltételek 4-ik pontjának megfelelően, a helyi viszonyok mérlegelésével állapítsa meg azt az összeget, a melyet a hadvezetőség a községnek (városnak) a hadifoglyok és a felügyelő katonai személyzet napi élelmezése fejében megtérít.

Végül értesítem, hogy a m. kir. honvédelmi miniszter urnak a hadifoglyok felügyeleténél való közreműködés tekintetében a m. kir. csendőrpáncsnokságokhoz kiadandó rendeletét pótlólag fogom megküldeni.

A szóban levő feltételeket tartalmazó iratot a járási főszolgabírók és r. t. város polgármesterei részére megfelelő számban mellékelem. A községek részére szükséges sokszorosításról Cim megfelelően gondoskodik.

Br. Ghillány s. k.

A községeknek gazdasági munka végzésére kiadott hadifoglyok átengedésére vonatkozó feltételek.

1. Hadifoglyok csak a szokásos gazdasági munkára használhatók. Az egyes hadifoglyok foglalkoztatásánál lehetőleg azok személyes alkalmassága figyelembe veendő.

A községi előljáróság osztja szét a hadifoglyokat az egyes munkaadók között.

2. A katonai parancsnokságnak jogában áll a munkálatokat ellenőriztetni és esetleges észrevételeit a községi előljáróságával közölni. A község az észrevételeket tartozik figyelembe venni.

A hadifoglyok a községi előljáróság költségére 14 naponként orvosilag megvizsgálandók.

3. A község előljárósága köteles a munkára alkalmazott hadifoglyok és a kirendelt felügyelő személyzet megfelelő elszállításáról gondoskodni és erre vonatkozólag a katonai parancsnokság, vagy a fogolytábor parancsnokságának, vagy végül a felügyelő személyzet parancsnokának ez irányú kívánságait figyelembe venni. A községi előljáróság tartozik a hadifoglyok elhelyezése céljából az egészségügyi követelményeknek megfelelő és az őrzést biztosító helyiségeket rendelkezésre bocsátani.

4. A községi előljáróság elvállalja, hogy a hadifoglyok és a felügyelő legénység élelmezéséről gondoskodik és kötelezi magát arra, hogy ezeket a hazai gazdasági munkásokkal minden tekintetben egyenlően fogja ellátni. Az élelmezési költség fejében térítésként a hadvezetőség a közigazgatási hatóság (törvényhatóság) által megállapított összeget fizeti a községnek.

5. A hadifoglyok kisebb szükségleteit (olyan anyagokat, amelyek mosakodásra, fehérnemű tisztogatásra, ruházat és cipők jókarban tartására szolgálnak, valamint a hadifoglyok levelezéséhez szükséges írószereket) a hadvezetőség természetben fogja kiszolgáltatni, fedezi a férőhelyek világításával felmerülő költségeket, a szükséges ágyneműt pedig megtérítés nélkül bocsátja rendelkezésre. Elvesztett, vagy megrongált ágyszereket a községi előljáróság tartozik megtéríteni, tartozik továbbá fekvőszalmáról gondoskodni.

6. Szesz italokat tilos a hadifoglyoknak kiszolgáltatni. A szokásos munkákat meghaladó szolgáltatásokért adandó pótlékok (tea, dohány, főzelék stb.) ugyancsak a községi előljáróság (munkaadó) által szolgáltatandók ki. A főzéshez szükséges eszközöket a községi előljáróság (munkaadó) tartozik adni.

7. A hadifoglyok megbízható őrzését kötelezőleg a községi előljáróság vállalja magára. Különösen tartozik a férőhelyek éjjeli őrzéséhez szükséges kellő számú fegyveres őrszemekről megfelelően gondoskodni.

A község továbbá kötelezi magát mindazon költségek viselésére, amelyek a megszőkött hadifoglyok előállításához felmerülhetnek. Olyan hadifoglyok, a kik ismételt szökési kísérletet tesznek, a munkahelyre illetékes katonai parancsnokság által bevonatnak és ugyancsak felhatalmaztatik a katonai parancsnokság arra, hogy amennyiben a hadifoglyoknak a községben való további tartózkodása a helyi viszonyok folytán aggályossá válik, ezeket a hadifoglyokat az illető községtől azonnal elvonhassa és ezt abban az esetben is megtehesse, ha a munkaadó a hadifoglyoknak gazdasági munkára való alkalmazására vonatkozólag a közigazgatási hatóságok által hozzájuttatott ezen feltételeket nem tartja be.

8. A községi előljáróság tartozik a rendelkezésre bocsátott felügyeleti személyzet és a hadifoglyok orvosi vizsgálatáért járó s a közigazgatási (törvényhatósági) hatóság által személyenként és

naponként megállapított összegeket a megjelölendő helyre befizetni.

9. Pihenőnapul a hadifoglyok részére kizárólag a vasárnap van megállapítva, ez a nap is csak abban az esetben, ha ezt a munka természete megengedi. A többi napokon a hadifoglyok a gazdasági munkákra nézve szokásos munkaidő alatt foglalkoztatandók.

10. A községi előljáróság azokat a költségeket is tartozik viselni, amelyek a felügyelő személyzetnek és a hadifoglyoknak vasuton vagy hajón, valamint az ágyneműk oda és visszaszállításából származnak és köteles a hadifoglyokat a gazdasági munkák elvégzéséhez szükséges szerszámokkal és eszközökkel is ellátni.

A felügyelő személyzet vasuti költségei a katonai díjszabás szerint fizetendők. A hadifoglyok szállítására vonatkozólag a gazdaság imunkások vasuti szállítására érvényben lévő díjszabási tételek mértékadóak.

11. Amennyiben a községi előljáróság a már kérelmezett hadifoglyokat bármilyen oknál fogva nem venné át — ha a lemondás elkésztett — felelős mindazon költségekért, a melyek a hadifoglyok igényléséből (szállítási költség stb.) származnak.

12. A netán felmerülő bélyeg és illeték költségeket a községi előljáróság viseli.

13. Ezen határozmányoknak azon munkaadók által való betartásáért, akik részére a községi előljáróság a hadifoglyokat kiutalta, a község felelős.

14. A hadifoglyok alkalmazásából felmerülő bármilyen természetű esetleges károkkért a hadvezetőség felelősséget és kártérítési kötelezettséget nem vállal.

15. A községi előljáróság kijelenti, hogy az itt felsorolt feltételeket ismeri és azok betartására magát kötelezi.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— **Serfőző Géza.** A magyar gazdasági élet legkiválóbb munkásainak egyikét veszítette el március hó 29-én. Serfőző Géza, a Pestvármegyei Gazdasági Egyesület titkára, vármegyei mezőgazdasági előadó, a Ferenc József-rend lovagja hirtelen elhunyt Budapesten. Negyedszázadig vezette hazánk legnagyobb vármegyéje gazdasági egyesületének ügyeit, odaadással, szeretettel, teljes tudással. Mint egyesületi titkár nagy munkabírása által tűnt ki kartársai között. Szerette a magyar földet, szerette a földet megművelő gazdanepet és az ő élettapasztalásból merített gazdasági szakelőadásai mindenkor egy ünnepnapot jelentettek a falu népének, a hol megjelent. Különösen a magyar népi szociális érzékének fejlesztése által törekedett növelni jólétét a kisgazdaosztálynak. Éveken át szerkesztette a Szántóvetők Lapja című szaklapot. Nagyon kedvelt gazdasági előadásait még 1898. évben kiadta, mely alapját képezte az ország többi vármegyéjében a szakelőadások helyes irányításának a gyakorlati élet felé. Nagyobb munkái jelentek meg a mezőgazdasági érdekképviselétről, a mezőrendőrségi törvény revíziójáról és a drágaság tanulmányozásáról. Huszonöt év óta nem volt olyan gazdálársadalmi országos mozgalom, melyből Serfőző Géza a munkarészt ki nem vette volna. Már az 1896. évi ezredéves kiállítás alkalmával közhasznú tevékenységért királyi elismerésben részesült. 1908. évben a közügyek és mezőgazdaság terén szerzett érdemei elismerésül a Ferenc József-rend lovagkeresztjével tüntette ki a király. Nyugodjék békével

ebben a magyar földben, melynek felvirágoztatására egy emberöltőn át munkálkodott!

— **Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület** igazgató választmányi ülését a tagok nagy érdeklődése mellett tartotta meg Bojanovics Sándor elnöke alatt. Elsősorban dr. Muschenbacher Emil titkár tett jelentést a tagsági ügyekről, majd Rubinek Gyula igazgató terjesztette elő az egyesület belső ügyeire vonatkozó jelentéseket, melyeket a választmány tudomásul vett.

Végzödvén az OMGE igazgatóválasztmányi ülése, következett a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének végrehajtóbizottsági ülése, melyen Szilassy Zoltán titkár referált a tagsági ügyekről, majd Bujanovics Sándor elnök szentelt meleg szavakat Serfőző Géza, a Pestvármegyei Gazdasági Egyesület most elhunyt titkáranak, kinek emlékét a jegyzőkönyvben örökítik meg.

A napirend során Rubinek Gyula igazgató szakonként összefoglalva ismertette a legújabb, a háborús állapottal kapcsolatos kormányintézkedéseket. Kiemeli, hogy a szabadforgalom korlátozása különösen a burgonyánál sújtja a gazdákat, a kik e miatt elveszítették az osztrák eladási területet. Majd a termés biztosítására vonatkozó intézkedéseket ismerteti és ezek során bejelenti, hogy Jeszenszky Pálnak sikerült részleges eredményt elérni s így a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete részben hozzájut ahhoz a rézgálichoz, melyet számára a kormány biztosított. Sorra vévén a mult igazgatóválasztmányi ülés határozatából a kormányhoz intézett felterjesztéseket, megállapítja, hogy azok nyomán sok intézkedést sikerült a mezőgazdaság biztosítására elérni. Kiemeli, hogy a moratorium tekintetében az igazságügyminiszterhez intézett felterjesztés következtében két jelentékeny pontban érvényesült a mezőgazdasági érdek. Ezenkívül beszámol az igazgató az egyesületi tanács által tett kezdeményezésekről, melyek révén újabban több jelentékeny kérdésben keresek védelmet a mezőgazdaság jogosult igényeinek a védelmére. Az előterjesztéshez igen alapos, minden részletre kiterjedő vita indult meg. Eröss Rezső különösen a közlélményes kérdésekkel foglalkozik felszólalásában, mely kiterjeszkedik a termés biztosítására, a nyári munkások ellátására, a szállítási nehézségek orvoslására. Gróf Somssich László sürgeti a traktorok bérösszegeinek mielőbbi kifizetését, majd a legutóbbi kukorica-rendeleteknek a gazdákat érintő sérelmeire utal. Gr. Desewffy Emil az aratás kérdését tartja a legfontosabbnak, ezt nemcsak hazai, de nagyhatalmi szempontból is biztosítani kell. A nemzeti kincset le kell aratni, mert ezzel bizonyítja be Magyarországot, hogy agrárállam. Utal indítványára, melyet az aratás biztosításának kérdésében Pestvármegye közgyűlése elfogadott s a Gazdaszövetség is helyesnek talált. Elek Ernő indokoltnak tartaná a szarvasmarha vámjának a leszállítását Romániával szemben és a németországi kiviteli tilalom enyhítését. Horváth Jenő a korpakérdésről szól, mire Bartóky József államtitkár a kukorica-rendeletek és a hadifoglyok alkalmazása tekintetében adott felvilágosításokat. Molnár István, Dolt István, Sándorházy Lajos felszólalása után még Gaál Gaszton sürgeti az egyesületi tanács permanenciáját, majd Rubinek Gyula előadó röviden reflektál az elhangzottakra, megadván minden részletkérdésben a felvilágosítást. Kiemeli, hogy a közigazgatási hatóságok a rendelkezések téves értelmezése következtében igen sokszor tévednek a végrehajtásban. Örömmel üdvözi gróf Desewffy Emil indítványát.

Bujanovics Sándor elnök kijelenti, hogy az elhangzott gyakorlati felszólalások érvényesítése tekintetében az OMGE megteszi a kellő lépéseket. Ezek felterjesztések alakjában a kormány tudomására fognak hozatni, majd kijelenti, hogy a választmány gróf Desewffy Emil indítványához az aratás biztosítását illetőleg hozzájárul és annak értelmében feliratot intéz a miniszterelnökhöz. Ezután a választmány hoz-

zájárult Rubinek Gyula igazgató előterjesztéseivel.

A pénzügyminiszternek a pénzügyintézköz-pont szervezésére vonatkozó tervezetét dr. Muschenbacher Emil titkár ismertette, bejelentvén, hogy az anketten a tanács megbízásából Osztróluck Miklós alelnök fejte ki a gazdáláspontot. Ezt a választmány tudomásul vette és Osztróluck Miklósnak feladata sikeres megoldásáért köszönetét fejezte ki. Több folyó ügy elintézése után elnök berekesztette az ülést.

— **Gépkezelő tanfolyam.** A kolozsvári magyar kir. állami ipari szakiskola vezetősége a következő értesítést küldötte 115—1915. szám alatt az E. G. E.-hez:

»Tisztelettel van szerencsénk értesíteni, hogy a nagyméltóságú kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur 18859. számú rendelete alapján intézetünkön folyó évi április hó 19-én egy tíz hétre terjedő kazánfűtő-, lokomóbil- és cséplő-gépkezelő tanfolyamot szerveztünk.

Miután a tanfolyam célja az, hogy a cséplési idényre szükséges szakavatott gépkezelőket képezzünk és pedig minél nagyobb számban, tisztelettel kérjük, hogy e tanfolyam megnyitását b. hatáskörében is közhírré tenni és az érdeklődőket az azon való részvételre buzdítani sziveskedjék.

A tanfolyamon a hallgatók 17 korona tandíjat fizetnek és a tanfolyam végzetével tartandó sikeres vizsga esetén tudásuknak megfelelő bizonyítványt nyernek. Kolozsvár, 1915. április hó 19-én. *Dr. Thiering Oszkár igazgató.*

— **Tenyészállatvásár Medgyesen.** A most megtartott medgyesi tenyészállatvásárra összesen 56 darab marhát hajtottak fel, ami nagy csökkenés az előző évekhez, amikor a felhajtás erre a vásárra 250—500 darab között váltakozott. Az idén ugyanis a szokásos díjazás a háború miatt elmaradt. A felhajtott állat mint simenthali volt, legnagyobb részben eredeti Svájból importált marhák. 1912-ben és 1913-ban ugyanis a földmívelésügyi miniszterium támogatásával két importálás volt: 10—18 hónapos bikaborjúk 1000—1500 koronáért kelték el. A gazdasági felügyelőségek elmaradtak a vásárról, amelyre a községek is csekély számban jelentkeztek vásárlásra.

— **A gypaju árának maximálása.** Mint a Köztelek értesül, küszöbön áll a gypaju árának a maximálása és ezzel együtt annak a lefoglalása a hadikincstár részére. A lefoglalás nem fogja megakadályozni az eladást, de természetesen a kereskedő a megvett árut csakis a hadikincstárnak adhatja el a maximális áron, a gazdának pedig ezzel számolva a maximálisnál kisebb árral kell megelégednie, ha kereskedőnek adja az árut. Erre azonban kényszerítve nincs, azaz megvárhatja a rekvirálást, amikor a teljes maximális árat kaphatja, így azonban később juthat pénzhez, mintha a kereskedő útján értékesíti az árut. Ez különösen a kistermelőt érinti, mert a nagytermelő amugy is közvetlen adja el gypajuját a kincstárnak. A kistermelők úgy segíthetnek magukon, ha községenként szervezkednek és így elfogadható nagy tömegekben ajánlják fel a gypajut.

— **A halászati tilalom.** Tudomására jutott a földmívelésügyi miniszternek, hogy egyes törvényhatóságok területén a törvényben és a halászati társulatok üzemterveiben felsorolt halfajokra nézve megállapított halászati tilalmi időszakot némelyek mindenféle ürügy alatt nem tartják be. A törvénybe, valamint a halászati társulatok üzemterveibe ütköző eljárás megakadályozása céljából utasította a földmívelésügyi miniszter a törvényhatóságok első tisztviselőit, hogy a halászati tilalmi időszak pontos betartását a legszigorúbban, minden rendelkezésükre álló

eszközzel ellenőriztessék és ahol visszaéléseknek jönnének nyomára, a közte-nyésztés érdekeinek megóvása céljából a legerélyesebb megtorló intézkedéseket tegyék meg. Ezen kívül erről a rendelkezésről a törvényhatóság területén működő rendőri hatóságok haladéktalanul értesítendőek.

— **Hősi halál.** Zsitvabesenyői Rubinek Nándor, a 24. számú brassói honvédegyezred főhadnagya, századparancsnok, Komarnik mellett, a midőn a tiszt nélkül maradt szomszédos század parancsnokságát az ütközet hevében átvette és az ellenségtől meglepett századot vitéz rohammal sikeres ellentámadásra vezetve, az ellenséges tulerőt a visszavonulásra kényszerítette, roham közben homlokán golyótól találva, 27 éves korában hősi halált halt királyáért és hazájáért. Az élet virágjában elesett ifju hőst, aki testestől-lelkestől katonai hivatásának élt s aki a harctéren hónapokon keresztül tanusított vitéz magatartásáért alig pár napja királyi kitüntetésben is részesült, mélyen sújtott szülein kívül két bátyja: Rubinek Gyula, az Országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgatója és Rubinek István ügyvéd, nővérei és kiterjedt előkelő rokonság gyászolja.

— **Biztosítsunk!** Azt hisszük, még élénk emlékezetében van sok gazdának az 1914. évi július 28-iki jégverés, amely az ország terményeinek egy részét érett állapotban tönkretette, tönkretette a gazda egy évi fáradságos munkájának eredményét. Jól járt az a gazda, aki terményeit jégverés okozta károk ellen biztosította, keserves tapasztalatokra tehetett szert ellenben az, aki ezt a magával szemben való kötelességet elmullasztotta. Nem szükséges azt hisszük annak a fejtegetése, hogy egy jégverés által okozott kár, egy-egy gazdát nemcsak a költséges és verejtékes munkájának gyümölcscsőtől foszsa meg — amelytől remélte a következő évi gazdasági beruházásainak gondtalan teljesítését és mindezek az ideális tervek percek alatt összeomlottak, nyomában a kétségbeesés és évek hosszú soráig egy visszaesés következett be, amit pedig a biztosítás révén elkerülhetett volna.

A vetések állása jó termésre enged következtetni, a gabonaárak elérték a maximumot, szükségesnek tartjuk gazdatársainkat a biztosítás fontosságára figyelmeztetni, legyen minden gazda tisztában azzal, hogy nemcsak mindig ragyogó napsugár és csupán üdítő eső hull alá a menyből, hanem sokszor sötét felhők takarják el a napot, hogy zugva ontsák alá vészhozó tartalmukat és percek alatt pusztítsák el hónapok munkáját, reményét. Biztosítsa tehát terményeit minden gazda, mert a természet hatalmas erőivel szemben biztosítás révén megóvhatjuk magunkat az anyagi kártól.

Ajánljuk a m. kir. földmívelésügyi miniszterium és az Országos Magyar Gazdasági Egyesület hathatós anyagi és erkölcsi támogatása mellett létesített Gazdák Biztosító Szövetkezetét, amelynél a felséges uralkodóház, az állam, a legnagyobb földbirtokosok és a kisbirtokosok tulnyomó része is biztosítva van.

Biztosítéki alapjai a 6.000.000 koronát meghaladják, tehát teljes megnyugvással ajánljuk gazdatársaink figyelmébe.

A szövetkezet támogatása hazafias kötelesség és a szövetkezet táborába való egyesülésre hívjuk fel a T. gazdatársadalmat!

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ

TOKAJI LÁSZLÓ

A LAP AZ ERDELYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA

**A MAGYAR
JELZÁLOG HITELBANK**

KOLOZSVÁRI KÉPVISELŐSÉGE

(Jókai-u. 2. sz. I. emelet.)

FÖLDBIRTOKRA

és a nagyobb városokban fekvő

H A Z A K R A

15 évtől 65 évig terjedő törlesztéssel

LEGOLCSÓBB KÖLCSÖNÖKET NYUJT

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszávozandó kölcsön összegére nézve

AZ ERDELYI GAZDASÁGI EGYLET
bizalmi férfiai adnak véleményt.

A KÉPVISELŐSÉG ELFOGAD

TAKARÉK-BETÉTEKET

és előnyösen kamatoztat.

Telefonszám 27.

3001

Gazdák Biztosító Szövetkezete
Alakult 1900-ban. Alakult 1900-ban.
Vezérképviselet: Kolozsvár, Deák Ferencz-u. 35.

Biztosításokat elfogad tűz és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére a legkülönbözőbb módozatok szerint, előnyös feltételek mellett. Az üzletteredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek.

A lefolyt 12 év alatt a tagok hétszer részesültek az üzletfeleslegéből. közgyűlési határovar értelmében díjvisszatérítésben.

Biztosítási ajánlatok bejuttatandók közvetlenül az igazgatósághoz, vagy az ország minden egyes helyén működő képviselők közvetítésével. Nyomtatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság.

Alapítványok kormány hozzájárulásával	2,527.980.—	K
Tartalékok	3,357.603.—	,
Biztosított tagjainak fennállása óta fizetett tűzkárokból	10,740.000.—	,
jégkárokból	5,042.000.—	,
Biztosított érték tűzben 1912. évben	880,000.000.—	,
jégben 1912. évben	63,000.000.—	,
Eletüzlet állománya	15,240.080.—	,

A Gazdák Biztosító Szövetkezete társintézménye a **GONDVISELÉS** Országos Központi Segélyző Társulat útján 100 koronától 1000 koronáig terjedő temetési segélybiztosítások, valamint havi befizetések ellenében 1000 koronáig terjedhető, leánykiházatási (önállóítási) segélybiztosítások eszközöltenek. Legelőnyösebb népbiztosítás. E társulat kebelében minden községben önálló helyi csoportok szervezhetők jótékony célú működéssel. Tájékoztatót készséggel küld bárkinek is a Társulat igazgatósága, Budapest, IX. Erkelutca 20. sz. 3012

**Zsákot,
Zsineget,**

ponyvát, szőlőkötöző fonalat vásároljon a

32 év óta legmegbízhatóbbnak elismert FISCHER-féle zsák- és ponyvagárban Budapest, V., Nádor-utca 31-33. szám.

Kévekötelek, PONYVAKÖLCSÖNZO-intézet Kérjen ajánlatot

Dr. gróf Teleki Domokos ur

ömlétsága többszörösen kiűntetett

Magyar-Erdélyi fajta tenyészetéből eladó

8 drb. 2 évet töltött bika;

2 drb. 5 éves jól fejlődött muraközi mén.

Érdeklődők forduljanak alulírottához

Gernyeszeg posta Pálffy Dezső, intéző.

3166

Homlokzatok és belsőhelyiségek

meszelésére

a legjobb és a legtökéletesebb

3010 II.

Kimerítő ajánlatot és mintát szivesen küld:

LUZ EDE és TÁRSA festékgyára
BUDAPEST, VII., ker., Örnagy-u. 4.

Hirdetések felvétetnek
a kiadóhivatalban.

Drága a benzin és kevés.

A legolcsóbb és legbiztosabb üzemgép a

SZAB. ASTRA gázlokomobil,

mert kb. 450 gr. faszenet fogyaszt óralóerőnként és hazai faszéntermelésünk korlátlan.

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezér-ügynöksége Budapest, Vilmos-császár-ut 32. szám.

3164 I.